

GAZETA MUZEALNA

nr 67/listopad 2008 r.,
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

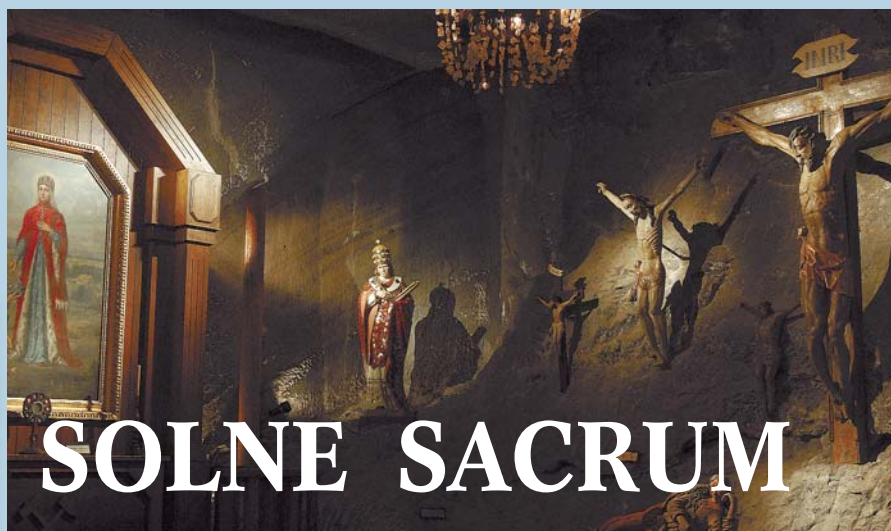
Muzeum w Gronie Liderów ...

Agencja Promocji Turystyki – wydawca wydawnictwa promocyjnego **Liderzy Polskiej Turystyki** przewodnika po najlepszej części polskiego biznesu turystycznego przyznał **Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka** miano **LIDERA**. Katalog **LIDERZY POLSKIEJ TURYSTYKI**, zawiera prezentacje firm starannie wybranych przez redakcję spośród kilku tysięcy działających na rynku. Nie jest to wybór przypadkowy – co oznacza, że **mogą się w nim znaleźć tylko nieliczni** – laureaci konkursów branżowych, firmy wyróżniające się pozycją zdobytą na rynku, tworzące ciekawe oferty, cieszące się dobrą opinią kontrahentów i klientów oraz zwycięzcy rankingów opracowywanych przez redakcję „Rynku Podróży”.

Głównym celem Programu Promocyjnego **LIDERZY POLSKIEJ TURYSTYKI** jest **promowanie NAJLEPSZYCH** – firm i organizacji wyróżniających się na obszarach swej specjalizacji, dbających o swój wizerunek na rynku, dynamicznych, rozwijających i doskonalących swoją ofertę.

Edyta Giżycka

SOLNE SACRUM

7 października 2008 r. w komorze Russegger VII, w podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich została nowa otwarta stała wystawa „Sacrum w dzieciństwie solnym”, której głównym celem było – jak powiedział dyrektor muzeum prof. dr hab. Antoni Jodłowski – *pokazanie dawnej i prawdziwej kopalni. To kolejna stała ekspozycja w muzealnej części podziemi wykonana zgodnie z tą ideą. Modernizowane w ostatnim czasie wystawy – od historycznej po geologiczną – aranżowane są tak by klimat komór, w których są one ulokowane, współgrał z treścią merytoryczną ekspozycji.*

Kopalniane kaplice to ewenement na skalę światową. Na przestrzeni około 400 lat było ich w wielkiej kopalni 40, do dziś zachowało się 26. Na wystawie zostały zgromadzone autentyczne przedmioty kultury pochodzące ze zniszczonych wyrobisk kopalnianych.

Najstarszy – wizerunek **Anioła Stróża** malowany na desce pochodzi XVII wieku (1691 r.). Na wystawie został wyeksponowany **obraz Św. Kingi** Ferdynanda Olesińskiego, który zdobił wcześniej ołtarz główny umieszczony w kaplicy Św. Kingi, patronki solnych górników. Złoceniami wyróżnia się **rzeźba Św. Klemensa** – także patrona górników. Licznie prezentowane są **rzeźbione w drewnie krucyfiksy**. Jest także **Grób Pański** z adorującymi go aniołami i współczesna już bożonarodzeniowa **szopka z soli**. „Zależało nam by wnętrze tej komory nie przypominało kaplicy, ale jednocześnie miało ten szczególnie klimat sacrum” – mówi prof. Antoni Jodłowski.

Obrazy i rzeźby prezentowane na wystawie są wyrazem czci górników. Przed nimi gromadzili się górnicy na codziennej modlitwie z prośbą, by po zakończonej pracy mogli szczęśliwie wyjechać „na świat”.

Henryk Uhryński

Pamięć odzyskanej wolności 1918 - 2008

W dniu 7 listopada br. w podziemnej ekspozycji muzealnej odbędzie się spotkanie z udziałem profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i innych zaproszonych osób poświęcone 90. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Przedstawione również zostaną – w formie prezentacji multimedialnej - materiały archiwalne świadczące o aktywności patriotycznej mieszkańców Wieliczki w okresie poprzedzającym odbudowę polskiej państwowości.

Punktem kulminacyjnym uroczystości będzie odsłonięcie pomnika Józefa Hallera w komorze Saurau, noszącej dawniej imię generała. W ten sposób pragniemy uczcić postać wybitnego patrioty i dowódcy, który poprowadził swoich żołnierzy do walki z trzema zaborcami. Wkrótce po zakończeniu wojny – 2 lipca 1919 r. - gościł w Wieliczce owacyjnie witany przed wejściem do budynku nadszycia Daniłowicza. Fakt ten upamiętniają fotografie archiwalne oraz wpis do książki pamiątkowej.

Z tej okazji warto przypomnieć, że to właśnie 90 lat temu – 9 listopada 1918 r. –

na zebraniu Zarządu Salinarnego oraz mężów zaufania rady robotniczej, dla usunięcia śladów niewoli, postanowiono zmienić dotychczasowe austriackie nazwy szybów: Cesarza Franciszka Józefa i Arcyksięcia Rudolfa, przywracając im nazwy historyczne: Regis i Daniłowicza. Jednocześnie przemianowano szyby wydrążone w czasach zaboru austriackiego: Cesarza

Józefa na Kościuszki, Cesarza Franciszka na Paderewskiego i Cesarzowej Elżbiety na Św. Kingi.

Należy podkreślić, że nazwiska osobistości, które wniosły istotny wkład w dzieło odbudowy Rzeczypospolitej oraz miejscowości znane z rozegranych tam bitew, zostały utrwalone w nazewnictwie wyrobisk tutejszej kopalni soli: komory Józefa Piłsudskiego i Józefa Hallera, szyby Paderewski i Wilson, poprzecznie Rarańcza i Kaniów. Brygadier J. Piłsudski i generał J. Haller dowodzili polskimi formacjami na frontach I wojny światowej. Szerokim echem odbił się czyn zbrojny Polaków, wśród których było wielu wieliczian, walczących m.in. pod Rarańczą (15/16 II 1918 r.) i Kaniowem (11 V 1918 r.). Sukces przyniosły też zabiegi dyplomatyczne. Ignacy Paderewski, pianista światowej sławy, a później premier rządu RP, w czasie swych artystycznych podróży zyskał uznanie i przyjaźń m.in. prezydenta Stanów Zjednoczonych, którym w tamtym czasie był Woodrow Thomas Wilson. W ogłoszonym 8 stycznia 1918 r. programie pokojowym wypowiedział się on zdecydowanie za utworzeniem niepodległego państwa polskiego.

Ważny i godny zaznaczenia jest fakt, iż w świetle tych doniosłych wydarzeń Wieliczka wpisała się aktywnie w dzieło odzyskania niepodległości 90 lat temu.

Wojciech Gawroński

Konferencja „Muzeum jako atrakcja turystyczna”

Stowarzyszenie Muzealników Polskich - Oddział Małopolski w dniach 10-12.10.2008 roku zorganizowało konferencję pt. „MUZEUM JAKO ATRAKCJA TURYSTYCZNA”. To już IV konferencja z cyklu „MUZEA DLA EDUKACJI”. Wyjątkowo konferencja odbyła się w Zakopanem. Wzięli w niej udział przedstawiciele muzeów małopolskich, a także

z Gdańska, Kielc, Łodzi, Olsztyna i Tarnowa. O swoich atrakcjach, ciekawych propozycjach kulturalnych i sposobach zachęcania gości do odwiedzania Muzeum opowiadali muzealnicy z: Muzeum Chleba w Radzionkowie, Sądeckiego Parku Etnograficznego (Oddział Muzeum Regionalnego w Nowym Sączu), Starej Synagogi na Kazimierzu (Oddział Muzeum Historycznego m. Krako-

wa), Pieskowej Skały (oddział Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu), Muzeum Lotnictwa w Krakowie i Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Jednak nie tylko o atrakcjach prezentowanych w wystąpieniach dowiadywali się uczestnicy konferencji. W programie przewidziano wyjazd studyjny na Spisz Słowacki. Atrakcją szczególną było zwiedzanie Lewoczy dawnej, bogatej stolicy Spiszu. Stare centrum opasane okazałymi murami obronnymi stanowi zachwycającą enklawę, w której czas zatrzymał się w miejscu. Na rynku stoi jeden z najcenniejszych zabytków Słowacji – kościół św. Jakuba. W 1950 r. śródmieście Lewoczy uznano za rezerwat architektury. Jest jednym z nielicznych miejsc wschodniej Słowacji odwiedzanych tak tłumnie przez zagraniczne wycieczki.

Uczestnicy konferencji zwiedzali też Skansen Lipotowskiej Doliny w Pribylinie. Tu zaprezentowano im ciekawy edukacyjny projekt „Szkoła w Muzeum” realizowany przez muzea słowackie.

Bogaty program spotkania każdemu uczestnikowi dostarczył interesujących informacji, które inspirowały do nowych pomysłów już w czasie pobytu w Zakopanem. A to oznacza, że konferencja spełniła oczekiwania organizatorów.

Piękna pogoda dopisywała przez cały czas pobytu. Widok gór pomalowanych jesiennymi barwami i skąpanych w słońcu oraz przebudzenie z przepięknym obrazem Giewontu wraz z całą panoramą Tatr długo pozostaje w pamięci.

Małgorzata Bogucka

Zabytkowe Kościoły Wieliczki, Dębna Podhalańskiego i Lipnicy Murowanej w oczach artystów niepełnosprawnych

Podziemna ekspozycja Muzeum Żup Krakowskich (na III poz. kopalni soli), Zamek w Niepołomicach, zabytkowe wyrobiska wielickiej i bocheńskiej kopalni soli, zamek Lubomirskich w Wiśniczu Nowym, Sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej, zabytkowy Kraków to miejsca inspiracji twórczej plenerów dla artystów niepełnosprawnych, organizowanych przez Muzeum Żup Krakowskich przy współpracy Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie od 1999 roku. Dla wielu z nich to sposób na samotność, zapomnienie o chorobie, poznanie nowych ludzi i zwiedzanie ciekawych miejsc. W tym roku plener był organizowany po raz dziesiąty, a po raz dziewiąty miał wymiar międzynarodowy.

Dziewiąta międzynarodowa edycja tej imprezy pt. „Kościoły Wieliczki, Dębna Podhalańskiego i Lipnicy Murowanej” (z cyklu „Zabytki na liście UNESCO”) rozpoczęła się w dniu 4.09. br. w 30-lecie wpisania kopalni wielickiej na pierwszą Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, a zakończyła 6.09.2008 r.

W piękny słoneczny poranek prawie 80 artystów profesjonalnych i nieprofesjonalnych z całej Polski (m. in. Zielonej Góry, Poznania, Wałbrzycha, Katowic, Sosnowca, Pszczyny, Częstochowy, Łodzi, Krakowa) oraz Bułgarii zaczęło się licznie gromadzić na dziedzińcu Zamku Żupnego.

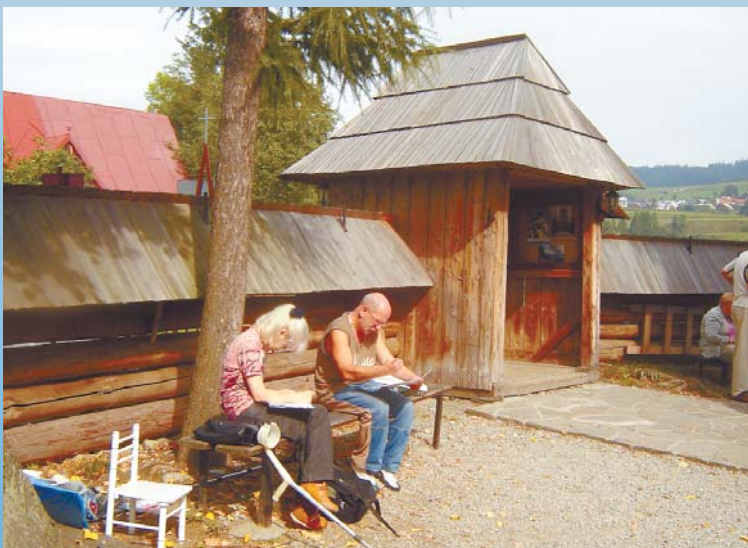
O godz. 9.00 w Sali Gotyckiej powitał uczestników prof. dr hab. Antoni Jodłowski – dyrektor Muzeum Żup Krakowskich oraz Helena Maślany – prezes Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie. Następnie wszyscy uczestnicy zaczęli malować zabytkowe obiekty sakralne Wieliczki (kościółek św. Sebastiana, kościół św. Klemensa, klasztor OO. Franciszkanów-Reformatów). I tym razem artyści udowodnili, że wrażliwością este-

tyczną niczym nie różnią się od zdrowych osób, a czasem ich przewyższają. W krótkim czasie powstawały barwne prace wykonywane różnymi technikami: olejnymi, akwarelowymi, pastelowymi i ołówkiem. Po kilkugodzinnej intensywnej pracy w plenerze artyści ponownie spotkali się na dziedzińcu Zamku Żupnego i udali się do nowych miejsc inspiracji malarskich –Nidzicy, a potem Dębna Podhalańskiego. W tej małej podgórskiej miejscowości znajduje się bowiem gotycki **drewniany kościółek p.w. św. Michała Archanioła**, wpisany wraz z innymi drewnianymi kościołami południowej Małopolski i Podkarpacia na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Ten XV-wieczny kościół pięknie wkomponowany w krajobraz z unikatową polichromią z 1500 roku, był jednym z ciekawszych obiektów malarskich w drugim etapie tegorocznego pleneru. Ostatni dzień imprezy miał miejsce w Lipnicy Murowanej, gdzie artyści uwieczniali najpiękniejszą świątynię na ziemi bocheńskiej, wpisaną na listę UNESCO w 2003 r., kościół św. Leonarda.

Dla wielu z uczestników tegoroczny plener zorganizowany przez Muzeum Żup Krakowskich i Fundację Sztuki Osób Niepełnosprawnych w Krakowie był pierwszym tak długim pobytom na „zewnątrz”, oderwaniem od monotonii, którą wypełniony jest każdy dzień niepełnosprawnych. Wrażenia wizualne jakie odnieśli artyści zaowocują zapewne licznymi barwnymi pracami malarskimi, które zostaną zaprezentowane na wystawie w podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich **21 listopada 2008 r.**

Tegoroczny projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym: Banku PKO S.A., Banków Spółdzielczych w Krakowie i w Wieliczce oraz Firmy Karcher.

Barbara Tworzydło

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul.Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka
tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl
www.muzeum.wieliczka.pl

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A.Jodłowski
Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera
Opracowanie graficzne: E. Giżycka
Zdjęcia: A. Grzybowski, M.Bogucka

Terminarz wydarzeń kulturalnych Listopad 2008

ZAMEK ŻUPNY

Wystawa – „Artur Grottger – znany i nieznaný”
od 17.10 do 31.12.2008 r.

Wystawa czasowa przybliżająca mniej znane dzieła artysty.

Wystawa – „Wieliczka u progu niepodległości”
od 07.11.08 -31.01.09

Wystawa okolicznościowa towarzysząca sesji naukowej organizowanej w 90. rocznicę odrodzenia państwa polskiego.

Impreza - **Dzień otwartych drzwi muzeum – pt.: „Co nowego w wielickim muzeum?”**

23.11 (niedziela)

Z okazji 30 rocznicy wpisania kopalni soli w Wieliczce na Listę światowego Dziedzictwa UNESCO, tegoroczny dzień otwarty zorganizowany zostanie w podziemnej ekspozycji muzeum. W programie m.in. Prezentacja nowego filmu **„Solny skarb”** poświęconego Muzeum, jego działalności jak również historii wielickiej kopalni i Zamku Żupnego – w muzealnej kawiarence

Zwiedzanie wystawy czasowej prac uczestników tegorocznego Międzynarodowego Pleneru Artystów Niepełnosprawnych
Zwiedzanie **nowo otwartej wystawy „Sacrum w solnym dziedzictwie”** – poświęconej religijnym tradycjom wielickiej kopalni

Informacja/Rezerwacja:

Dział Edukacji i Promocji Muzeum, tel.: (012) 289 16 27, www.muzeum.wieliczka.pl

Wystawa – „Moja przygoda w muzeum”

Pokonkursowa prezentacja prac plastycznych dzieci i młodzieży szkolnej uczestniczących w wiosennym plenerze malarskim.
do 30.12

EKSPOZYCJA PODZIEMNA

Wystawa – „Wieliczka i zabytkowe kościoły Dębna Podhalańskiego i Lipnicy Murowanej” z cyklu „Zabytki na Liście UNESCO”
21.11 – marzec 2009

Wystawa poplenerowa prac artystów niepełnosprawnych, którzy obok ekspozycji muzeum w kopalni soli po raz pierwszy malowali obiekty sakralne wpisane na Listę UNESCO.